

JURAJ DENZLER

(1896—1981)

Umro je Juraj Denzler, arhitekt, sveučilišni profesor i dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Bio je jedan od »stupova« zagrebačke arhitektonske škole, po stvaralačkoj energiji uzor svojoj i budućim generacijama.

Rođen u Zagrebu 1896, tehničke je nauke studirao u Beču i Zagrebu, gdje je diplomirao kao inženjer arhitekture 1924. Nakon suradnje u arhitektonskim atelijerima Huga Erlicha i Ede Sena, te samostalnog djelovanja, nastavnik je Tehničkog (danas Arhitektonskog) fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1930—1966, kad je umirovljen, ali djeluje dalje kao veoma aktivni arhitekt i projektant.

Intenzivni kreativni rad Jurja Denzlera prima niz najviših priznanja od samog početka njegova javnog djelovanja (dvadesetak dobivenih natečaja i niz poznatih realizacija: Higijenski zavod, 1927, kapela na Sljemenu, 1931, gradski vodovodni rezervoar na Jordanovcu, 1932, brojne stambene i javne gradnje) do poznih godina arhitektove aktivnosti (odlikovan je ordenom rada, 1960, nagradom Vladimira Nazora za životno djelo, 1969, nagradom Viktora Kovačića za životno djelo, 1974, republičkom nagradom za životno djelo, 1977).

Od ranog eksperimentalnog djela palače Mikuličić u Zagrebu (1924), gdje se još čuti utjecaj pionira »zagrebačke škole« Viktora Kovačića, preko Higijenskog zavoda (1927, s Kauzlarićem) s još prisutnim historicismom, do pravog »modernog« djela zgrade na uglu Ilice i Preobraženske (s Kliskom i Kauzlarićem), fasadnog reljefa zgrade u Martićevoj 14 a, te kristalnih, strogih i racionalnih »Gradskih poduzeća« u Gundulićevoj (1933)— pa do najnovijih ostvarenja kao što je realizacija ulaznih prostora rektorata Sveučilišta — Denzlerov opus pokazuje cjelovit i logičan razvojni put.

Odmjeren u izrazu, majstorski čistih i funkcionalnih detalja, Denzler je bio projektant, čija su ostvarenja naglašavala društvene zakonitosti, ekonomičnost i povezivanje s okolnim ambijentom. U prvim redovima boraca na putu naprednih shvaćanja »moderne«, dosljedan je u čistoći oblika, kritičan u serioznom tehničkom radu. Pa iako je Ko-

vačićev kreativni historicizam bio uzor i autoritet i nije mu se bilo lako oduprijeti, Denzler već u prvim djelima uz očite tragove historizma traži vlastit izraz i put pročišćavanja, što je više logičan slijed vlastitog opusa i »creda« zagrebačke škole nego utjecaja nastupajućeg »funkcionalizma« u svijetu. Istinski se Denzler već odaje poslije tridesetih godina s postizavanjem ljepote proporcija uz korištenje jednostavnih i osnovnih sredstava.

U poslijeratnom razdoblju Denzler intenzivno radi na elektranama (»Zagorje«, »Zavrelje«, »Vlaška« sa Sekulić-Gvozdanović), te trafostanicama (Sv. Klara, Zabok, Plase, Split s Bohutinsky i Sekulić-Gvozdanović). Te je odgovorne zadatke rješavao s toliko inženjerske invencije da dobiva jednodušno priznanje inozemnih specijalista za gradnju elektroprivrede.

Ništa manje intenzivan nije ni Denzlerov rad na zahvatima u historijskim ambijentima, kao i na pedagoškom polju. Pri zahvatu u povijesnim jezgrama i na povijesnim objektima opravdavao je doprojektiranje, što je smatrao procesom kulturne integracije i nastavka arhitektonske studije.

Velika praktična iskustva, jaku intuiciju, profinjen ukus i smisao za mirno, odmjereno, uravnoteženo, čisto i funkcionalno unosi profesor Denzler s najvećim uspjehom u rad na odgoju novog arhitektonskog naraštaja, te niz njegovih studenata i suradnika danas djeluju kao uspješni stručnjaci.

Iz Denzlerova djela izbija svestranost i iskustvo bogate prakse. Mnoga mu djela naglašavaju zagrebačke vizure, postala su dio zagrebačkog gradskog pejzaža. Njegova je arhitektura prinos nastajanju modernog Zagreba.

Sena Sekulić-Gvozdanović

Juraj Denzler

